

pravo

pravo

UDK 347.7 (497.5) (05) ISSN 1330-5476

**□ 58. SUSRET
PRAVNIKA '20
*u Zagrebu,
24. i 25. rujna 2020.***

2020, 4

PRAVO U GOSPODARSTVU

vol. 59 no. 4, 557-720

ZAGREB, srpanj 2020.

IZDAVAČ:
Hrvatski savez udruga pravnika u gospodarstvu
www.pravniciugospodarstvu.hr

pravniciugospodarstvu@hi-t.com.hr
OIB 94225628059 Zagreb, Križanićeva 16/IV, tel./faks: (01) 46 14 890

GLAVNI UREDNIK:
mr. sc. Mijenko Giunio, Zagreb/Zavala

UREDNICI:

prof. dr. sc. Marko Baretić, Zagreb,

doc. dr. sc. Antun Bilić, Zagreb,

Ivica Crnić, Zagreb,

doc. dr. sc. Tomislav Jakšić, Zagreb,

prof. dr. sc. Hrvoje Marković, Zagreb,

prof. dr. sc. Petar Miladin, Zagreb

– iz inozemstva (dopisni):

prof. dr. sc. Tomislav Borić, Pravni fakultet Sveučilišta u Grazu,

prof. emeritus dr. sc. Šime Ivanjko, Maribor

NAKLADNIČKO VJEĆE:

Jakša Barbić, akademik/Zagreb, prof. dr. sc. Mihajlo Dika/ Zagreb,

prof. dr. sc. Petar Klarić/Zagreb, prof. dr. sc. Zoran Parać/Zagreb,

prof. dr. sc. Dragan Bolanča/Split, prof. dr. sc. Jozo Čizmić/Split,

prof. dr. sc. Edita Čuljimović-Herc/Rijeka, prof. dr. sc. Damir Klasiček/Osijek,

dr. sc. Srđan Šimac/Zagreb

PRIJEVOD SAŽETAKA NA ENGLEŠKI:
Sandra Obuljen, mag. iur.

Upute autorima nalaze se na [www stranicama Saveza \(uz ČASOPIS\)](http://www.stranicama Saveza (uz ČASOPIS))

IBAN: HR352360000101452394

Časopis izlazi dvomjesečno

GODIŠNJA PRETPLATA: 700,00 kn + pdv, za inozemstvo dvostruko

TISAK: Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, Trg Republike Hrvatske 14

PRAVO U GOSPODARSTVU

časopis za gospodarsko-pravnu teoriju i praksu

GODIŠTE 59   **SVEZAK 4**   **ZAGREB**   **SRPANJ**   **2020**

ISSN 1330-5476

SADRŽAJ

KNJIŽNICA
PRAVNI FAKULTET
OSIJEK

Članci

---

561 „KORONARNI“ ZASTOJ TIJEKA ZATEZZNIH-KAMATA, Mijenko A. Giunio

**577 OSIGURANJE SUVLASNIČKE NEKRETINNE PREMA ODREDBAMA
ZAKONA O VLASNIŠTVU I DRUGIM STVARnim PRAVIMA S OSVRTOM
NA POTRES U ZAGREBU U OŽUJU 2020., Slaven Dobrić**

**595 POSTUPAK UPRAVNOG SUDA U SLUČAJU NENADLEŽNOSTI –
primjena čl. 28. ili 30. Zakona o upravnim sporovima, Frane Staničić**

**613 TEORIJSKI ASPEKTI RESTRUKTURIRANJA I PREDSTEĆAJA U
HRVATSKOM PRAVU, Zvonimir Jelinic, Maja Anić, Vedran Borić**

641 POSEBNI ZEMLJIŠNOKNJIZNI POSTUPCI, Alen Golub

**677 EUROPORIZACIJA KONCEPTA SUD/TRIBUNAL NA PRIMJERU DRŽAVNE
KOMISIJE ZA KONTROLU POSTUPAKA JAVNE NABAVE,
Dejan Bodul**

**693 OBVEZNOPRAVNI INSTITUTI U FUNKCIJI OTKLANJANJA IZVORA
OPASNOSTI ŠTETE, Damir Jelusić**

705 STIJEĆANJE VLASTIŠTVA NA DIJELU NEKRETININE, Antun Šagovac

PRAVO U GOSPODARSTVU

A Journal for Business Law Theory and Practice

Urednikova riječ

YEAR 59   NUMBER 4   ZAGREB   JUL   2020

ISSN 1330-5476

Vrijeme zastoja

Cijenjeni preplatnici i svi čitatelji,

CONTENTS

559 EDITORIAL

articles

561 "CORONARY ARREST" OF COURS OF DEFAULT INTEREST,
Miljenko A. Giunio

577 INSURANCE OF CONDOMINIUM PROPERTY ACCORDING TO THE
LAW ON OWNERSHIP ... WITH A REVIEW TO THE MARCH 2020
ZAGREB EARTHQUAKE, **Slaven Dobrić**

595 COURSE OF ACTION OF THE ADMINISTRATIVE COURT IN CASE OF
NON-JURISDICTION – application of Article 28 and 30 of the Law on
Administrative Disputes, **Frane Staničić**

613 THEORETICAL ASPECTS OF RESTRUCTURING WITHIN INSOLVENCY
PROCEEDINGS IN CROATIAN LAW,
Zvonimir Jelinic, Maja Anic, Vedran Boric

641 SPECIAL LAND REGISTRY PROCEEDINGS, **Alen Golub**

677 EUROPEANIZATION OF THE CONCEPT OF "COURT /"TRIBUNAL"
ON EXAMPLE OF STATE COMMISSION FOR THE CONTROL OF PUBLIC
PROCUREMENT PROCEDURES, **Dejan Bodul**

693 OBLIGATION-LAW INSTITUTES IN THE FUNCTION OF ELIMINATION
OF A SOURCE OF THE DANGER OF DAMAGE, **Damir Jelušić**

705 ACQUISITION OF OWNERSHIP OF A PART OF A REAL ESTATE,
Antun Šagovac

I tako smo došli do drugog zastoja – onoga u službenom političkom životu Republike. Sabor, onaj Hrvatski, raspušten je, a srpanjski su izbori raspisani. Ipak, na javnoj sceni zamjetna je politička živost, i to ne samo političara, već i neuobičajena zainteresiranost nepolitičara za politički kruh, koji je za razliku od onoga mornarskog, s puno manje kora, barem kako ga nevjerojatno doživljavamo ili zamisljamo. Briga za spas i boljšak Lijepe naše širi se skoro kao virus!

Ta je javnoscenska politička živost iznjedrila i nov pojam u ustavnopravnoj izbornoj terminologiji; ali i šire. Izbori su pred vratima, pa je prilik, iako su svibanjski i lipanjski dani blagdana i praznika za nama,

Frane Staničić

**COURSE OF ACTION OF THE ADMINISTRATIVE COURT
IN CASE OF NON-JURISDICTION
– application of Article 28 and 30 of the Law
on Administrative Disputes**

At first glance, the Law on Administrative Disputes regulates the same situation with two different provisions. The provision of Article 28, paragraph 2 regulates the course of action by the court in case when the subject matter of the action does not fall within the administrative adjudication, while Article 30 paragraph 1, items 4 and 7 regulate the case of a subject matter in which judicial protection is provided outside an administrative dispute or a subject matter which cannot be the subject of an administrative dispute. It seems that the court can choose which of the two norms to apply, because both regulate the same factual substrate, although the procedural consequences of applying one or the other norm are significantly different. The author concludes that this is a legal antinomy that must be resolved by interpretation, and then, after analysis of both norms, he concludes that Article 28 refers to situations in which the court has no territorial jurisdiction, with the exception of the situation when a first instance court receives an action in a dispute for which the High Administrative Court of the Republic of Croatia has the jurisdiction and vice versa. However, in the case of a subject matter for which no administrative court has subject-matter jurisdiction, the court is obliged to dismiss the action by application of Article 30, paragraph 1, item 4 or 7 of the Act.

Keywords: lack of jurisdiction, dismissal of action, subject matter of the dispute, judicial protection outside the administrative dispute

Doc.dr.sc. Zvonimir Jelinić *
Maia Anić **
Vedran Borić ***
UDK: 347.72.04:347.736.01(497.5)
346.245:347.736.01(497.5)
Pregledni znanstveni članak

TEORIJSKI ASPEKTI RESTRUKTURIRANJA I PREDSTEVNIČAJA U HRVATSKOM PRAVU

U središtu je rada rasprava o postupcima restrukturiranja i predstevanja u hrvatskom pravu i zakonodavstvu. Iako nije riječ o pravnoj neponovljivoj i neistraženom području prava, s obzirom na to da se mogućnost financijskog i operativnog restrukturiranja s privolom vjerovnika u posebno normiranim postupcima u Americi javila još u drugoj polovici XIX. stoljeća, a slične postupke poznaje i naša prava historiografija, opći je dojam da, unatoč dostupnosti brojnih rasprava koje su produkt relativno recentnih zakonskih zahvata, još ima dovoljno prostora da se neka pitanja u vezi s restrukturiranjem i predstevajem razmotre i komentiraju. Poseban naglasak

* Zvonimir Jelinić, docent na Katedri građansko-pravnih znanosti, Pravni fakultet Osijek, zvonimir.jelinic@gmail.com. Doprinos prog autora ogleda se u obradi teksta, razradi uveda i zaključka te konačnoj redakciji teksta.
** Maia Anić, doktorandica na Pravnom fakultetu u Osijeku, odvjetnička vježbenica u Osijeku, maia.anic09@gmail.com. Doprinos koautoricе ogleda se u istraživačkom radu, prikupljanju materijala te pisajući i korekciju svih elemenata teksta koji se dotiču europske pravne regulative i nalaza iz stranih studija o insolvensijskom pravu.
*** Vedran Borić, doktorand na Pravnom fakultetu u Osijeku, javnopolježnički prsjeđnik boric.vedran@gmail.com. Doprinos koautora ogleda se u istraživačkom radu, prikupljanju i analizi materijala te obradi problematike predstevajnih nagodbi, stečaja i preustroja u pravnoj praksi.

u radu je na teoretskim pitanjima u vezi s resu... prestečajem, Ovdje nije riječ o tome da je stroga divizija prava na teoriju i praksi prihatljiv, pristup za analizu bilo koje, pa tako i ove pravne materije, vec da konceptualno restrukturiranje i predstecaj, da bili uspješno implementirani, moraju počivati na odrednicama koje, ako su odgovarajuće implementirane, imaju počitljiti rezultirati uspješnim spašavanjem posmrnih poslovnih Cjelina, a ne slučajevima koji mogu biti samo kratkotrajan bijeg od neminovnosti, - stecaja i rasprodaje čužničkove imovine, te prestanka gospodarske aktivnosti stecajućeg dužnika. U mjeri u kojoj je to nužno radi davanja potrebnih razjasnjenja, razumljivosti i fluidnosti teksta daju se osvrti na probleme koji se javljaju u praksi, te općenito na procesnu primjerenoost rješenja koje će usvajao hrvatski zakonodavac.

I. UVODNA RAZMATRANJA

Restukturiranjem pređešteća već su uuze vijetne u fokusu hrvatske akademiske, stručne, nerjetko i šire javnosti, jer su rijetke dnevne vijesti i novine koje ne izvještavaju o nastojanju Vlade Republike Hrvatske ili uprave pojedinih trgovackih društava da se putem različitih tipova sanacije, reinženjeringu i restrukturiranja vođenja i obavljanja poslova, redefinicije portfelja dugova te na druge načine trgovacka društva u problemima (najčešće je riječ o velikim posovnim cijelinama u sektoru proizvodnje robe) „vrata u život“ i nastave svoje poslovanje. Ištice se da će očuvanje zaduženih subjekata važno jer se tako čuvaju radna mjesta, bez njihova poslovanja država ne može ubirati poreze, te se ističe da je nastavak rada u interesu cjelokupne društvene zajednice i građana. Svi redovito prate vijesti s naših sudova, koji nerjetko donese ključne odluke o budućnosti poslovnih cijelina, dok će pripadnici akademiske zajednice i pravne struke u svojim tekstovima najčešće upućivati na probleme u primjeni zakonskih postulatima. Povrh svega, uslijed učestalog medijskog evociranja različitih oblika sanacija zaduženih subjekata u kombinaciji s različitim tipovima restrukturniranja, tako je steci dojam da restrukturiranje postaje sveprisutan i izuzetno važan instrument ekonomske politike, svagdašnja aktivnost koja zahtjeva razrađen i kvalitetan pravni okvir. Izgledno je i da će se zbog sveprisutne korona krize u budućnosti intenzivno raspravljati o izmjenama i

dopunama pravnog okvira koji regulira sanacije, državne potpore, porezna opterećenja i rasterećenja te općenito sve razne aspekte koji doprinose održanju poslovanja trgovačkih subjekata.

Ako se posljednje predviđanje obistini, bit će riječ o nastavku procesa okidač kojega je bila finansijska kriza čiji su negativni učinci 2007. i 2008. godine suočili mnoga svjetska gospodarstva s problemom insolvenčnosti i prezađuženosti. Finansijske nestabilnosti su rezultirale propitivanjem postojećih zakonskih stečajnih rješenja jer je bilo ocijenjeno da su mnoga nacionalna rješenja nedovoljno fleksibilna, skupa i nekonstruktivna kada je u pitanju očuvanje imovinskih ciljina i vrijednosti.¹ Drugaćiji normativni okvir, naklonjen restrukturiranju i nastavku poslovanja dužnika radi njegova oporavka te poslijedno ostvarivanja većih povrata za vjerovnike nego što je to slučaj u klasičnom stečajnom postupku i likvidaciji brzo je pod pritiskom krize došao u fokus i hrvatskih vlasta čije su reakcije bile uvjetovane prenstveno nastojanjem da se uspostavi likvidnost gospodarstva, očuvajući radna mjestra i trgovačka društva od ključnog značaja za normalnu operabilnost ekonomskog života.

V. Commission Recommendation on a New Approach to Business Failure and Insolvency 1 od 12. ožujka 2014. godine (SWD(2014) 2. str. 2.
Sljavi i Šurić P. Rim 2 Zakon o privrednom nosilcu i stečaju s oblašteniima i

2 Slično i Šurlan, P.; Biro, Z., Zakon o prinudnom poravnanju

Uvod i Ciljevi, 1., dio, Lektoriranje i pripremači, posavjetovanje i savjedovanje, sudskom praksom, Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanie, Savremena administracija,

³ Beograd, 1970., str. 3.
V. Prijedlog direktivе Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno re- strukturiranja, pružanje druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restruktuir-

Iako su se pojedine odlike instituta predstečaja ili „prinudnog poravnajanja“ (prisilne nagodbe), kako se za vrijeme bivše države, dojma smo pravilnije, nazivao taj institut, javile još u rimskom pravu u sektoru naslijednog prava jer su se naslijednici, ako je ostavitelj bio prezađen, mogli prihvati naslijedstva uz uvjet da upravitelj ostavine djelomično otištu dio potraživanja, počeci moderne pravne regulacije odnosa vjerovnika i dužnika s nakanom nastavka poslovanja datiraju iz druge polovice devetnaestog stoljeća.⁴ Poznato je kako je u Americi 1874. godine u izmjenama i dopunama stečajnih propisa prvi puta bilo jasno normirano da je dužniku dopušteno svojim vjerovnicima predložiti uvjete reorganizacije poslovanja i raspoređivanja dugova koji bi postali obvezatni ako bi takve uvjete prihvatali vjerovnici i ukoliko bi takav sporazum dobio potvrdu suda.⁵ Zapadnoeuropske države su također počele transformirati svoje stečajno zakonodavstvo krajem XIX. stoljeća i ta se transformacija u moderna stečajna zakonodavstva koja su katkada predviđala mogućnost sklapanje prisilne nagodbe nastavila tijekom dvadesetog stoljeća.⁶ Jednako kao Republika Hrvatska danas, prošle državne tvorevine također nisu bile imune od stranih pravnih tijekova i trendova. U periodu prije Prvog i Drugog svjetskog rata na snazi su bila pravila koja su omogućavala različite oblike prisilnih nagodbi da bi nakon stvaranja zajedničke države institut privremeno, do 1953. godine izgubio moment pravne normiranosti s obzirom na karakteristike novog gospodarskog sustava. Kasnije, 1965. godine pristupilo se donošenju novog propisa – Zakona o primudnom poravnaju i stečaju koji je suprotno dotadašnjem trendu separatne regulacije zajednički obuhvatio materiju prinudnog poravnajanja i stečaja.⁷

Šurlan i Biro navode da se jedna od najvažnijih karakteristika tadašnjeg propisa ogledala u favoriziranju prinudnog poravnajanja nad stečajem.⁸ Naime, Zakon o prinudnom poravnaju i stečaju sadržavao je nešto kasnije brisanu odredbu prema kojoj se stečaj nad poduzećem nije mogao otvoriti tako prethodno nije pokušano saniranje poduzeća putem redovne sanacije ili prinudnog poravnajanja.⁹ Kasniji stečajni propisi također su propisivali da stečajni dužnik može nastaviti s poslovanjem pa su osim pravila o prisilnim nagodbama u stečaju i izvan njega postojali i postupci sanacije prema Zakonu o sanaciji i prestanku organizacija udruženog rada¹⁰ te u konačnici mogućnost prodaje pravne osobe dužnika koju je normirao Zakon o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji.¹¹

Osobe koje su ponovo pratile mijene u stečajnom zakonodavstvu Republike Hrvatske mogle su zamijetiti da je Zakonom o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi iz 2012. godine određena obveza dužnika predložiti otvaranje postupka predstečajne nagodbe ako je dužnik nesposoban za plaćanje ili prezađen, dakle na temelju istih razloga koje je predviđao tada važeći Stečajni propis čime se očito favorizirao postupak predstečajne nagodbe naspram provedbe klasičnog stečajnog postupka.¹²

Pravni bi cincici vjerojatno sve komentirali s izrekom kako se povijest društva ponavlja i kada je riječ o pravu i ekonomiji, međutim ne treba izgubiti iz vida da su gospodarske okolnosti značajno izmijenile u odnosu na ekonomsku stanju iz prošlog stoljeća. U domaćem kontekstu u prošlosti institut prinudnog poravnajanja bio je instrument usmjeren ka održanju nefunkcionalnih ekonomskih struktura i neucinkovitog administrativnog upravljanja privredom, instrument kojim se kupovao socijalni mir i umjetno održavala zaposlenost stanovništva. Okolnosti su se dupkom izmijenile i danas živimo u vremenu globaliziranog gospodarstva, svjetskih robnih i novčanih tijekova te kontinuirane tehnološke revolucije koja mijenja okolnosti i način poslovanja. Stoga se postavlja načelno pitanje: ima li smisla

¹ EU COM/2016/0723 final, str. 2. i d.

² V. Šurlan, P.; Biro, Z., op. cit. (bilj. 2.), str. 4.

³ V. Spannauš, E., A Short History of Chapter 11: Model for a Bankrupt Economy, EIR Volume 29/3, 2002.

⁴ V. Bartulović, Ž., Bodul, D., Vuković, A., Pravnopovijesni i poredbenopravni pri-

⁵ kaz razvoja stečajnog postupka, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, V. 34/2013., str. 922 i.d.

⁶ V. Šurlan, P.; Biro, Z., op. cit., bilj. 2., str. 7.

⁷ V. Šurlan, P.; Biro, Z., op. cit., bilj. 2., str. 5 i 6.

⁸ Uredbom o prestanku poduzeća i radni

⁹ koja je stupila na snagu u prosincu 1953. uveden je institut primudnog poravnajanja koji je omogućavao sklapanje sporazuma u kojemu bi se ugovorilo razmerno smanjenje

¹⁰ vjerovničkih potraživanja i način njihova izmirenja bez otvaranja stečaja, čija je per-

¹¹ odnosno trgovачke sudove.

¹² Barbić, J., Preustroj, Zbornik radova „Novo ovršno i stečajno pravo“, Barbić, J. et al. (eds.), Organizator, Zagreb, 1996., str. 251 i.d.

¹³ V. Šurlan, P.; Biro, Z., op. cit., bilj. 2., str. 7.

¹⁴ V. Šurlan, P.; Biro, Z., op. cit., bilj. 2., str. 7.

spašavati dužnika ukoliko njegova producija roba i usluga nema adekvatni spašavati dužnika ukoliko njegova producija roba i usluga nema adekvatni tržišni okvir i kvalitetnu perspektivu? Prinjerice, teško je iznaci razlogi zašto bi se spašavalo dužnika koji proizvodi hranu za kućne ljubimce koji oni ne vole s obzirom da takvo spašavanje može štetiti razvoju ekonomije i drugih trgovackih društava i proizvodnih cijelina, posebice onih koji imaju kvalitetan proizvod, viziju, inovaciju, jednom rječju kvalitetnu tržišnu perspektivu, ali nisu u prilici restrukturirati portfelj svojih dugova na način na koji to mogu učiniti неки drugi subjekti koji su zapali u dugove i poslovne probleme.¹³

Na takva i slična pitanja dostupne analize i relevantni zakoni uglavnom ne daju nikakve odgovore. Činjenica je da moderne ekonomije danas počivaju pretežito na proizvodnji usluga koja prevladava nad proizvodnjom roba, prema nekim istraživanjima čak na razini 70% naspram 30% u korist proizvodnje usluga.¹⁴ Proizvodnja usluga uobičajeno zahtjeva manje resursa nego proizvodnja roba, ona se često zasniva na poznavanju načina primjena nekih tehničkih znanja, iskustava, patenata i žigova, sposobnosti obrade podataka – i sličnim znanjima pa je osnovano zapitati se jesu li u takvim okolnostima materialna dobra poput zgrada i drugih tipova pokretnog imovine od odlučnog značaja za uspjeh nekih poslovnih aktivnosti? Naime, želimo naglasiti da za uspjeh mnogih poslovnih poduhvata i struktura danas više nije odlučno postojanje velike imovinske mase, već mogućnost realizacije nekih poslovnih ideja kroz kontinuirane reforme načina na koji se neka poslovna aktivnost operacionalizira. Reformiranje poslovnih procesa u postupcima predstičajući i drugih hibridnih postupaka reorganizacije koji omogućavaju „automatic stay“, odnosno prekid ovršnih postupaka i postupaka osiguranja iz ekonomске i političke perspektive predstavlja tek zakasnje reakcije čiji potencijalni uspjeh uvjek treba prethodno dobro ocijeniti vodeći računa o nizu parametara koji su odlučni za uspjeh nekog poslovnog poduhvata.

Međutim, to nipošto ne znači da je stvaranje povoljnog normativnog okvira koji će perspektivnim i poštenim poduzetnicima dati novu priliku za realizaciju novih i dovršetak starih poslova nepotrebno, već štoviše, riječ je o problemu o kojemu treba povesti akademsku i stručnu raspravu.

Hrvatsko je gospodarstvo zbog globalizacije i pristupa EU danas više nego ikada izloženo potencijalima na vanjskim tržištima. Svemu najbolje svjedoči insolventnost koja se kao virus proširila hrvatskim gospodarstvom nakon prodora učinaka finansijske krize. Zato je u naš pravni sustav potrebno implementirati elastičnim rješenjima koja će omogućiti da se no provođenje takvih postupaka na ekonomiju i vjerovnike može prenijeti određene koristi, posebno ukoliko su procijene učinaka reorganizacionih procesa, sanacijskih planova i tržišnih potencijala točne i kvalitetne.

Ovaj rad podijeljen je u četiri dijela. Odmah nakon uvoda, provjerit ćemo što hrvatski stečajni propisi govore o (operativnom) restrukturiranju, na koji ga način kontekstualiziraju i što se pod tim pojmom uopće podrazumijeva. Budući da restrukturiranje nije samo pravni, već prvenstveno ekonomski pojam, postoji opasnost da planovi restrukturiranja koji služe kao podloga prihvatanju sporazuma između vjerovnika i dužnika sadržavaju pogrešnu ocjenu perspektive za nastavak poslovanja. Pogrešne ocjene stanja i loši planovi restrukturiranja mogu pogubno djelovati na realizaciju sporazuma pa se postavlja načelno pitanje ima li uopće imalo smisla spašavati dužnika ukoliko su izgledi za njegov poslovni uspjeh mali, na što se prirodno nadovezuje drugo pitanje: tko bi trebale biti osobe koje će biti sposobne iznijedriti provediv i odživ plan restrukturiranja? Alternativa postizanju sporazuma je stečaj koji ne treba smatrati „baukom“, već procesom koji također može imati svoje povoljne učinke, posebno ukoliko se favorizira prodaja potpunih imovinskih cijelina proizvodnog karaktera, a ne kao što je to u nas redovito slučaj, prodaja pojedinačnih stvari i prava iz stečajne mase. Naime, čak i ietničan pogled na stečajne oglase u dnevnim novinama i internet stranicama otkriva da je prodaja pojedinačnih stvari iz stečajne mase uvršten način unovčavanja imovine stečajnog dužnika.

U trećem dijelu rada razmatraju se različita pitanja u vezi s tenuim uređenjem insolvenčnog prava u RH, te se komentiraju različiti problemi vezani uz prigovore neustavnosti pojedinih elemenata hrvatskih zakona, prije svega odredbi o predstičaju iz Zakona o financijskom poslovanju i predstičajnoj nagodbi te Zakona o postupku izvarene uprave u

¹³ Tako McCormick, G., *Reforming the European Insolvency Regulation: A Legal and Policy Perspective, Journal of Private International Law*, Vol. 10/1/2004., str. 45.

¹⁴ V. podatke koje prenosi revizorska i konzultantska kuća Deloitte, dostupni na: <https://ces-economy-growth.htm> (stranica posjećena 14. siječnja 2020.).

¹⁵ Slično i Barbić, J. op. cit. (bilj. 11), str. 253; „Veliki broj potencijalnih stečajnih dužnika, na što upućuje stanje vrlo raširene insolventnosti u gospodarstvu, nameće potrebu da se u naš pravni sustav unesu elastična rješenja, kojima će se omogućiti da tako veliki broj stečajnih dužnika ne nestane, ier bi inače došlo do teških gospodarskih, socijalnih i političkih potencijalnih... Izazivajući takvog stanja pružiti će novi propisi o preustroju.“

trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku. Po ustaljenom modelu, posljednji dio rada rezerviran je za sumiranje izraženih stajališta i davanje slijemica svim budućim zakonopiscima i sudionicima postupaka u kojima će se, pri suđu ili izvan njega, s ili bez assistencije tijela državne vlasti, uređivati odnosi između vjerovnika i dužnika radi održanja dužnikove djelatnosti.

II. OPERATIVNO RESTRUKTURIRANJE U HRVATSKOM PRAVU – FORMALIZAM BEZ SADRŽAJA?

Potaknut konstantnim spomenom pojma restrukturiranja u našem medijskom prostoru, hrvatski ekonomist Gustav Santini na brojnim mjestima u svojim tekstovima dotiče problematiku restrukturiranja.

Tako Santini navodi sljedeće: „Restrukturiranje je pojam koji se često spominje, pri čemu mnogi koji ga koriste zapravo ne razumiju o čemu je riječ. Nije to puko „pegljanje“ s ciljem poboljšanja. To je uspostava novog sustava koji je nadmoćan postojećem. Da bi restrukturiranje bilo učinkovito potrebna je dijagnoza stanja i, potom, vizija.¹⁶ Umjesto riječi restrukturiranje mogu se rabiti različiti drugi nazivi: reforma, reinženjering, proces optimalizacije funkcionaliranja sustava, smanjenje entropije sustava, eliminiranje jalovih troškova itd. Svako vrijeme je imalo svoj naziv za restrukturiranje što jasno pokazuje da ni ekomska znanost nije imala od pomodnog nazivlja. Bitno je naglasiti da se svaki sustav može i treba restrukturirati - od države do obitelji. U razvijenim se zemljama to stalno čini. U nerazvijenim se potreba za restrukturiranjem ignorira, pa imamo troškovnu, odnosno strukturnu inflaciju ili, što je isto, inferiorni položaj u odnosu na konkurenčiju na tržištu roba, odnosno usluga.“¹⁷

Slično Santiniju i drugi autori smatraju da je od iznimne važnosti pravodobna detekcija stanja, jer samo ako je kriza u poduzeću otkrivena dovoljno rano postoji mogućnost za sanaciju, odnosno provođenje sankcijskih postupaka čemu kvalitetna pravila o postupcima predstiče.

Iz pregleda starog stečajnog propisa – Zakona o prisilnoj nagodbi, stečaju i likvidaciji ispadca da pitanja u vezi s restrukturiranjem poslovanja dužnika nisu predstavljala ključan aspekt instrumentarija prisilne nagodbe. Iako je bilo propisano da se uz prijedlog za prisilnu nagodbu mora osim izvješća o ekonomsko-financijskom stanju dužnika podnijeti dokumentacija i analiza kojima se čini vjerojatnim da će dužnik moći ispuniti obveze na temelju prisilne nagodbe,¹⁸ iz drugih odredbi proizlazi da sadržaj predmetne dokumentacije nije bio od odlučne važnosti za odobravanje prisilne nagodbe, već je fokus propisa bio na postizanju potrebe većine za izglasavanje nagodbe i propisivanju njezinih procesnih i gradanskopravnih učinaka.¹⁹

Često mijenjan i dopunjivan Stečajni zakon donesen 1996. godine na raspolaganje stečajnim dužnicima i njegovim vjerovnicima stavio je jednu novinu, do tada nepoznat, u važećem Stečajnom zakonu iz 2015. godine i dalje prisutan instrumentarij – institut preustroja odnosno stečajnog plana.²⁰ Riječ je bila o ključnoj točki tadašnje reforme, skupu mjera koje su se mogle poduzeti prema stečajnom dužniku kako bi on nastavio s poslovanjem svog poduzeća i bio kadar stjecati prihod.²¹ U fokusu preustroja bilo je postizanje dugoročnog cilja – ozdravljenje dužnika putem poduzimanja niza organizacijskih, finansijskih, personalnih i pravnih mjera na inicijativu stečajnog upravitelja i dužnika, o čemu u zakonu propisanom postupku odlučuju vjerovnici. Stečajni plan koji je služio kao podloga preustroja je suštinski sličan nagodbi koja se postiže u predstečajnim postupcima i nije se može odstupiti od zakonskih odredaba o unovčenju i raspodjeli stečajne mase.²² Međutim, sam Zakon nije inzistirao na ocjeni imala izgleda da će financijsko i operativno restrukturiranje poslovanja rezultirati uspjehom stečajnog plana, niti je stečajno vijeće moglo uskratiti prihvat plana

¹⁶ V. Santini, G., teks dostupan na poveznici: <http://rifin.com/rifins-news/1736-bolovanje>.

¹⁷ V. Santini, G., tekst dostupan na: <http://rifin.com/za-to-se-zalagati/1726-restrukturiranje-poslovanja>.

¹⁸ V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

¹⁹ V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

²⁰ V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

²¹ V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

²² V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

²³ V. Birkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstiče, prenije nagodbe, Hrvatsko indolencijsko prav. okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palati Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 88.

iz ovog razloga.²⁴ Stečajno vijeće je bilo ovlašteno voditi računa samo o povredi propisa glede sadržaja sporazuma i načina na koji je sporazum postignut, tj. je li prihvatan plana postignut na nedopušten način, primjerice stavljanjem pojedinih vjerovnika u povoljniji položaj.²⁵ Doduše, jasno je da je u svim postupcima u kojima se stremi nagodbom uređivanju odnosa vjerovnika i dužnika odluka o tome hoće li se nastaviti djelatnost i provesti stečajni plan u rukama vjerovnika.²⁶ Oni će morati procijeniti je li ekonomski opravdano nastaviti poslovanje te općenito koja će se strategija stečaja provoditi nakon otvaranja stečajnog postupka.²⁷ Iz perspektive vjerovnika odluke o nastavku djelatnosti trebale bi prvenstveno ovisiti o procjeni imajući dužnik poslovnu djelatnost koju bi trebalo sačuvati, ima li ta djelatnost perspektivu s obzirom na procjenu budućih tržišnih i poslovnih krećanja te u končnicu o jednakoj ili većoj mogućnosti namirenja vjerovnika u slučaju prihvatanja stečajnog plana naspram naplate dugovanja kroz unovčavanje dužnikove imovine.²⁸ Mali broj postupaka preustroja koji su provedeni na temelju Stečajnog zakona 1996. sugerira da je u većini konkretnih slučajeva procjena vjerovnika o kvaliteti poslovnih perspektiva dužnika bila negativna.

Daleko intenzivniji spomen restrukturiranja kao instrumenta ozdravljenja dužnika i bolje naplate vjerovnika nalazimo u Zakonu o financijskom poslovanju i predstičećoj nagodbi iz 2012. godine. Unatoč brojnim izmjenama, danas nevažeći propis - Stečajni zakon iz 1996. godine ocijenjen je kao nedjelotvoran propis koji generira dugotrajne i troškovno skope postupke.²⁹ Vlada RH je izlaz vidjela u uvođenju potpune alternativne stečajnom postupku – postupku predstičeće nagodbe u okviru kojega će se prethodno istražiti mogućnosti restrukturiranja dužnika s ciljem da se vjerovnicima osiguraju najpovoljniji uvjeti za namirenje njihovih tražbina, sve u jednoj kombiniranoj proceduri u kojoj će dominantnu ulogu igrati sam dužnik te nagodbeno vijeće koje je djelovalo pri Financijskoj agenciji, agenciji s javnim ovlastima u vlasništvu države.

Kuriozitet je da interna tražilica za dokument prikazuje da se u posljednjoj verziji Zakona o financijskom poslovanju i predstičećoj nagodbi pojam „restrukturiranje“ u nekoj jezičnoj varijanti i padežnom obliku javlja na čak 98 mjeseta!³⁰ Očito je intenzivna uporaba pojma mala za cilj naglasiti važnost restrukturiranja kao jednog od ključnih elemenata tadašnje verzije predstičećoj postupka. Ona se posebno ogledala u činjenici da je već u prvoj verziji propisa pojmovno određeno što se smatra financijskim restrukturiranjem (čl. 3), određenju svrhe postupka predstičeće nagodbe (omogućavanje financijskog restrukturiranja (čl. 20), uvođenju načela pristupa podacima za nagodbena vijeća kako bi nagodbena vijeća mogla dati pravilne procjene mogućnosti restrukturiranja (čl. 24), činjenici da je već prijedlog za otvaranje postupka predstičeće nagodbe morao sadržavati osim plana financijskog restrukturiranja i plan operativnog restrukturiranja te izvješće ovlaštenog revizora koje je, pak, moralo sadržavati i pozitivno mišljenje o takvom planu financijskog i operativnog restrukturiranja (čl. 41), obvezatni sadržaj plana financijskog i operativnog restrukturiranja u postupku predstičeće nagodbe (čl. 43), sadržaj izvješća ovlaštenog revizora koji je moralo imati izražen stav o postojanju razumnog uvjerenja o tome da li će provedba financijskog i operativnog restrukturiranja omogućiti likvidnost i solventnost društva, odnosno o tome da li će i u kojoj mjeri provedba predstičeće nagodbe omogućiti vjerovnicima, i kojoj kategoriji vjerovnika, bolje uvjetne namirenja njihovih tražbina od uvjeta koje bi imali od onih da je nad dužnikom pokrenut stečaj (čl. 47), potrebne većine za izglasavanje plana financijskog restrukturiranja, posredno i nagodbe (čl. 63), postupanje u slučaju odluke vjerovnika da se podnese izmijenjeni plan financijskog restrukturiranja (čl. 64), sadržaj prijedloga za sklapanje predstičeće nagodbe koja se podnosi trgovackom sudu nadležnom prema sledištu dužnika (čl. 66), a osim toga, pojam restrukturiranje spominje se još na cijelom nizu mjeseta u pratećim ili drugim važnim odredbama. Važno je naglasiti da je u većini slučajeva riječ o financijskom restrukturiranju kojemu je očigledno dan primat nad drugim važnim aspektom procesa – operativnom restrukturiraju.

Naime, za razliku od financijskog restrukturiranja koje je u Zakonu dobio službeno pojmovno određenje (postupak koji se provodi radi uspostavljanja likvidnosti i solventnosti dužnika), pojmovno određenje, sadržaj i mjeru operativnog restrukturiranja kao drugog bitnog aspekta

²⁴ V. Barbic, J., op. cit., str. 273.

²⁵ Ibid.

²⁶ Šiloco i Čuvejak, J., Komentar Stečajnog zakona, Narodne novine, Zagreb, 2018., str. 1010.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ V. Končani prijedlog Zakona o financijskom poslovanju i predstičećoj nagodbi iz rujna 2012. godine (PZE 138), str. 43 i. d.

izlaska neke kompanije iz krize nije posebno razrađivano. Pa ipak, kvalitetna spoznaje o realnoj mogućnosti nekog dužniku da nastavi svoje poslovanje i plati redefinirane dugove u velikoj je mjeri ovisna o budućim poslovniim događanjima te nizu okolnosti. Problem se ogleda u činjenici prema kojoj je jasno da se u nas platna sposobnost dužnika ne postiže uspiješnim dovršetkom predstecajnog postupka i prihvacanjem plana finansijskog restrukturiranja, dakle knjgovodstvenim opisima dugova, pretvaranjem obveza u temeljni kapital i slično.³¹ Upravo je taj operativni aspekt restrukturiranja važno razmotriti jer o njemu ovisi platna sposobnost dužnika u budućnosti te konkretna mogućnost pravovremene otplate dugovanja utančenih u nagodbi. Doduše, privremena platna sposobnost može se postići i novim zaduzivanjem dužnika,³² međutim poznato je da takva nova financiranja, u stranoj literaturi poznata kao „super-priority new financing“ iziskuju posebna jamstva i pravni režim namirenja koji idealno propisuje potrebu davanja sudske potvrde o prvenstvu namire vjerovnika koji su dali novo zaduzenje prije svih ili nekih stičajnih vjerovnika, ovisno o tome što konkretno predviđaju nacionalna pravila i sporazumi između vjerovnika.³³ O tome da se restrukturiranje poslovanja ne treba i, u krajnjoj liniji, ne smije ograničavati na provođenje mjera finansijskog restrukturiranja sasvim jasno proizlazi iz okvirnih definicija usvojenih na međunarodnoj razini. Rječnik pojmove koju je razvijen za potrebe pravilnog razumijevanja nalaza i studije Europskog pravnog instituta također sugerira da plan restrukturiranja treba adresirati operativne, finansijske i strateške probleme dužnika te pružiti dolaze da se kroz poslovanje dužnika mogu generirati prihodi, poželjno i profiti koji će omogućiti ispunjenje obveza nakon konačnog prihvatanja i implementacije plana.³⁴

K tome, treba jasno reći da finansijski inženjering i otpisi dugova samostalno uglavnom nedostatne mjere za izlazak iz krize. Za razliku od spomenutih, operativne mјere restrukturiranja ključne su za preživljavanje društva od kratkoročnog do srednjoročnog razdoblja dok je strategijska sanacija odnosno restrukturiranje usmjereno na budućnost.³⁵ Pri tome ispada, kako naglašava Brkanić, da kod operativnog restrukturiranja posebnu ulogu imaju ocjene vanjskih čimbenika poslovnog potvrđata u što se ubrajaju tehnološki i tržišni aspekti nekog sektora poslovanja, postojanje konkurenциje na unutarnjem i zajedničkom (europskom) tržištu, potrebe tržišta u odnosu na ponudu društva, procjena kretanja cijene sirovina, ljudski potencijali, mogućnost aplikacije i razvoja inovacija, mogućnosti unutarnjeg organizacijskog restrukturiranja, potencijalne promjene u zakonodavstvu (ekološkom, potrošačkom i dr.), a ne treba zanemariti niti druge aspekte koji ulaze u domenu klasičnih finansijsko-gospodarskih procjena i mjera poput procjene ishoda sudskeh sporova, utjerenja nenaplaćenih tražbi na, pribavljanja kredita, pružanje brzo unovčive imovine koja nije nužna za poslovanje, smanjenje zaliha i u krajnjem slučaju otpuštanje zaposlenika, sve kako bi se postigla trajna konkurentnost društva.³⁶

U kojoj je mjeri bilo vođeno računa o operativno-strategijskim aspektima restrukturiranja tijekom primjene Zakona o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nagodbi teško je dati adekvatnu procjenu. Prisjećanje o predstecajnim internetskim objavama nam kazuje da su planovi finansijskog i operativnog restrukturiranja mahom sadržavali identične instrumente izlazaka iz krize, čak i kada je riječ bila o različitim proizvodnim i uslužnim sektorima. Također, činjenica da su izvješća revizora o učincima finansijskog i operativnog restrukturiranja mahom bila pozitivna (zakon je odredio da pozitivno mišljenje ovlašteni revizor donosi kad je dužnik nelikvidan i insolventan te da će provedba plana finansijskog restrukturiranja omogućiti likvidnost i solventnost dužnika u razdoblju od dvanaest mjeseci od datuma posljednjih finansijskih izvještaja³⁷), upućuje na neusumnjivu pravilnost zaključka koji je iznio Brkanić kada je ocijenio da mnogi revizori neće moći dati pouzdano pozitivno mišljenje o planovima finansijskog i operativnog restrukturiranja jer je riječ o području u kojem mnogi ne poznaju pravo stanje u pojedinoj djelatnosti, što je često

³¹ V. Brkanić, V., Pravni aspekti predstecajne nagodbe, str. 89., u Hrvatsko insolvencijsko pravo, Bartolić, J. (eds.), Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014.

³² Jedno od najnovijih zaduzivanja koje se dogodilo uz asistenciju države je zaduzivanje Đure Đakovića, poznate slavonske firme u kojoj država ima poveći vlasnički udjeli i koja je dobila državna jamstva za zaduzivanje kod Hrvatske poštanske banke, inače banku u pretežito državnom vlasništvu (opisnije o svemu v. <https://www.postavnihhrvatska/u-rokovic-se-zaduzio-za-95-milijuna-kuna-a-vlada-im-jamstvo-od-76-milijuna-kuna-345644>).

³³ Opisnije o svemu v. Dahlgreen, J., Brown, S., McCormack, G., et al., *Study on a new approach to business failure and insolvency, Comparative legal analysis of the Member States' relevant provisions and practices*, str. 133 i d., dokument dostupan putem povzorce na adresi: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2eb2f832-47f3-11ef-9664-01aa7ed71a1/language-en>.

³⁴ V. Weessels, B. et. al, *Rescue of Business in Insolvency Law*, European Law Institute 2017., str. 71.

popraćeno poslovnim kombinatorikama uz koje su vezane brojni rizici i nepredviđljivosti.³⁸

Razvoj hrvatskog insolvenčnog prava naročito se intenzivirao tijekom izmjena i primjene Zakona o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nagodbi. Mnoge rasprave koje su se vodile o primjerenosti, zakonitosti i ustanovni predstecajna potakla su na donošenje potpuno novog teksta, sada integriranog s institutom klasičnog stečaja u jedinstveni zakonski tekst – Stečajni zakon iz 2015. Kako je naglašeno u obrazloženju zakonskog prijedloga, zbog dvojibilnosti problema koji su se pojavili u pravnoj praksi i doktrini, a koji se odnose na razgraničenje nadležnosti tijela izvršne i sudske vlasti, nedostatne uloge suda te položaj i zaštitu vjerovnika, ukazala se potreba da se predstecajni postupak uredi drukčije te da se nadzorna uloga u tom postupku za razliku od do tada predviđenog rješenja povjeri sudu.³⁹ Pojam restrukturiranja u novom propisu nije izgubio na značaju. Na njegov spomen nailazimo na više od 50 mjeseci pa se tako propisuje da prijedlog za otvaranje predstecajnog postupka mora sadržavati prijedlog plana restrukturiranja (čl. 26), zatim da prijedlog plana restrukturiranja mora sadržavati naznaku mjera finansijskog i operativnog restrukturiranja kao i izračun njihovih učinaka na poslovanju (čl. 27), a postoje i cijeli niz postupkovnih odredbi o glasovanju o planu restrukturiranja, potrebnim većinama za prihvatanje plana itd. Zanimljivost je odredba prema kojoj sud rješenjem neće prihvati i potvrditi predstecajni sporazum ukoliko iz plana restrukturiranja ne proizlazi vjerojatnost da će njegova provedba omogućiti sposobnost za plaćanje dužniku u razdoblju do kraja tekućeg u dvije sljedeće kalendarske godine.⁴⁰ Pregled posljednje verzije statog propisa – Zakona o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nagodbi pokazuje da slična odredba nije postojala. Naime, čl. 66 Zakona o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nagodbi nije predviđao obvezu suda da ocjeni može li se plan restrukturiranja uspješno provesti, već samo obvezu da prilikom odobravanja nagodbe provjeri je li sadržaj predložene predstecajne nagodbe u skladu s općim pravilima o sudskoj nagodbi te da u bitnim sastojcima ona odgovara prihvaćenom planu finansijskog i operativnog restrukturiranja.⁴¹

Nova pravna regulacija zaduživanja u novcu radi financiranja tekućeg poslovanja i restrukturiranja bila je sljedeći iskorak hrvatskog zakonodavca. Taj je institut odavnina poznat u američkom pravu i danas je uređen u zakonodavstvima mnogih europskih država. Problem regulacije novog zaduživanja zapravo ne predstavlja posebnu novost u sferi operativnog restrukturiranja.⁴² Štoviši, Europska komisija potiče države da reguliraju i potiču novo i privremeno financiranje u postupcima restrukturiranja tako da im daju prioritet nad potraživanjima prije restrukturiranja u naknadnim postupcima likvidacije.⁴³

Prekretica u regulaciji problematike preuzimanja novog zaduženja u stanju nelikvidnosti prezaduženosti bilo je donošenje Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovackim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku (dalje u tekstu: Zakon o postupku izvanredne uprave) u kojem je propisano da izvanredni povjerenik može uz prethodnu suglasnost vjerovničkog vjeća preuzeti novo zaduženje u ime i za račun dužnika radi smanjenja sistemskog rizika, nastavka poslovanja, očuvanja imovine ili ako se radi o podmirenju tražbine iz operativnog poslovanja, a koje će imati prednosti prilikom namirenja pred ostalim tražbinama vjerovnika, izuzev tražbina radnika i bivših radnika.⁴⁴

Iako normativno uređenje svježeg kreditiranja u stečaju postoji u hrvatskom insolvenčnom zakonodavstvu još od 1996. godine,⁴⁵ Zakon o postupku izvanredne uprave je veoma specifičan jer je iznimno veliku ovlast dao izvanrednom povjereniku u traženju spasa za zaduženo društvo. Taj propis nedvosmisleno obilježava određene sličnosti s talijanskim propisima koji su svojevremeno doneseni radi sanacije velikih talijanskih poduzeća; naime ispada da su svi ti propisi doneseni po hitnom postupku uslijed krize u poduzećima koja zapošljavaju veliki broj ljudi, njima se u postupku uvodilo tijelo izvanrednog povjerenika, kollega predlaže odnosno imenuje država s glavnim zadatkom izraditi načrt prijedloga plana restrukturiranja i predstecajne nagodbe te osim toga tim se propisima omogućilo

⁴² Dahlgreen, J., Brown, S., McCormack, G., et. al., op. cit., str. 133-135.
⁴³ V. Prijedlog Direktive Evropskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranje, pružanjem druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti postupaka u pogledu nesolventnosti i razriješenja te izmjeni direktive 2012/30/EU COM(2016) 723 final, str. 16.

³⁸ Brkanić, V., op. cit., str. 95.

³⁹ V. Končani prijedlog Stečajnog zakona, P.Z. br. 777 str. 145. (https://www.sabor.hr/sites/default/files/uploadss/sabor/2019-01-18/080827/PZ_777.pdf)

⁴⁰ V. čl. 61 Stečajnog zakona (Narodne novine br. xx)

⁴¹ V. čl. 66 Zakona o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nagodbi (Narodne novine 108/2012, 144/2012, 81/2013, 112/2013, 78/2015, 71/2015).

dužnicima preuzimanje syježej Zauzećja, u sklopu o financijskom raz-¹⁶mirenja

kreditora...
Zanimljivo je da se za razliku od Zakona o... poslovanju predstjeđajnoj nagodbi te Stečajnog zakona u kojima se pojam restrukturiranje spominje svestrano rabi, u Zakonu o izvanrednoj upravi restrukturiranje spominje na svega tri mesta - prvom kada se u čl. 1 spominje potreba provođenja preventivnog restrukturiranja trgovачkih društava od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku radi osiguranja likvidnosti, održivosti i stabilnosti postovanja te drugom kada se u čl. 12 toč. 11. određuje da će izvanredni povjerenik u roku od trideset dana od imenovanja odabrati savjetnika za restrukturiranje i po potrebi revizore, pravne savjetnike i druge savjetnike specijalizirane za pojedina područja. Pri tome savjetnik za restrukturiranje treba biti pravna osoba koja mora imati međunarodno iskustvo i referencije u sličnim poslovima i koja po potrebi može angažirati dodatne savjetnike specijalizirane za pojedina područja.

46 Notorna je činjenica kako je Zakon o postupku izvanredne uprave generirao mn

Nesumnjivo je riječ o propisu koji se pokazao kao *lex specialis* u odnosu na Stečajni zakon iz 2015. godine s puno elemenata koji bitno odstupaju od temeljnih postulata stečajnog prava (načela *par conditio creditorum*, načela univerzalnosti, načela obrazovanja organa stečajnog postupka, načela autonomije vjerovnika itd.).

Nesumnjivo je riječ o propisu koji se pokazao kao *lex specialis* u odnosu na Stečajni zakon iz 2015. godine s puno elemenata koji bitno odstupaju od temeljnih postulata stečajnog prava (načela *par conditio creditorum*, načela univerzalnosti, načela obrazovanja organa stečajnog postupka, načela autonomije vjerovnika itd.).

Sljедom Zakona o izvajnečnoj upravi, pitanje novog zaduzenja u važnog aspekta uspješnog operativnog restrukturiranja adresirano je u izmjenama i dopunama Stečajnog zakona 2017. godine. Tako je u Konačnom prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Stečajnog zakona izrjuna 2017. među njim navedeno i sljedeće: "...posebno bitno za uspješno provođenje predstecajnog postupka jest potaknuti davanje i preuzimanje novog zaduženja bez kojeg je vrlo teško nastaviti poslovanje i izbjegi stečaj s likvidacijom. Naime, novo financiranje je osnovni element za osiguranje uspjeha plana restrukturiranja."⁴⁸

Zaključno u ovom dijelu treba istaknuti da osim novog financiranja, nema sumnje da je za uspješno restrukturiranje od odlučne važnosti u svakom pojedinačnom slučaju iznjedriti kvalitetan načrt plana operativnog

V. obrazloženie Prijedloga zakona o postupku izvanredne uprave u trgovackim

se isto ne uspije, potkreće se normalan stičajni postupak. Otkada je uveden, ovaj se zaposlenih oko 40.000 te je dio koristio Prodičev Zakon, a dio je koristio Marazanov's or companies in difficulties – one-size-fits-all or tailor made solutions. Za Dravtak

restrukturiranja što podrazumijeva propisivanje jasnih pravila o njihovom prihvatanju i izradi. Budući da je kvaliteta takvih planova u najužoj vezi s kvalifikacijama osoba koje sudjeluju u izradi planova, propisivanje kvalifikacija koje te osobe moraju imati kao i izrada standarda kojima bi se te osobe morale voditi također predstavlja veoma važan aspekt kreacije objektivno provedivih planova za izlazak iz poslovne krize.

III. O USTAVNOSTI HRVATSKIH RJEŠENJA IZ DOMENE INSOLVENCIJSKOG PRAVA

U proteklom vremenu svjedočili smo intenzivnim političkim i stručnim raspravama o ustavnosti rješenja iz domene insolvencijskog prava. Te su rasprave uglavnom negativno intonirane u tekstovima akademskih pisaca koji su potencirali nepriljubljivost pojedinih normativnih rješenja.⁴⁹ Pravne pogreške, nelogičnosti, enormne mogućnosti zloupotreba i slično, nerijetko su bile riječi kojima se opisivalo normativno stanje koje je nastalo nakon donošenja više puta noveliranog Zakona o financijskom poslovanju.⁵⁰ Unatoč pritiscima i kritikama koje su dolazile sa različitih strana, o prijedlozima za ocjenu suglasnosti Zakona o financijskom poslovanju s Ustavom Ustavni sud Republike Hrvatske nikada nije donio meritornu odluku dok je u odnosu na do sada najradikalniji zahtav u hrvatsko insolvencijsko pravo - Zakon o izvanrednoj upravi, Ustavni sud zauzeo stajalište

⁴⁹ V. primjerice Uzelac, A., Je li uvedenje predstičajnog postupka u Republici Hrvatskoj bilo sukladno s ustavom? Post o testum analiza više neriješenih procesnih i ustavnih problema, Izabrani vidiki ustavnega, civilnoga i gospodarskoga prava : *liber amicorum Ljipe Udje*, autori Nina Betetto et al., Ljubljana, 2016., str. 535-544. Dika, M., O ustavnosti pravnog uređenja instituta predstičajne nagodbe, Hrvatsko insolvencijsko pravo : Okrugli sto odžan 14. studenoga 2013. u palači Akademije u Zagrebu, Barbic J. (eds.), 23/2014., str. 51-68. Jelić, Z., Fighting recession at the expense of access to justice - the case of Croatian financial operations and pre-bankruptcy settlements act, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 38/1/2017., str. 223-242 . Dika u svojem tekstu komentira da je institut predstičajne nagodbe, kako je isti bio ureden Zakonom o finansijskom poslovanju, trebalo temeljito redefinirati i postaviti na bitno drugačijim koron iz 2015.) te da bi općenito trebalo voditi računa o brojnim procesnim rješenjima koja su tada, kako se smatralo, bila upitne ustavnosti (Dika, op. cit., str. 68).

⁵⁰ V. Garašić, J., Izmjene i dopuna Stečajnog zakona iz 2012. motivirane institutom predstičajne nagodbe, u Hrvatskoj insolvencijskoj pravo, *Zbornik radova s okruglog stola* odžanog 14. studenog 2013. u palaci Akademije u Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014., str. 48.

u prilog ustavnosti i zakonitosti predmetnog zakonskog teksta.⁵¹ Stečajni zakon iz 1996. godine nije davao učinkovita rješenja za društva koja se nađu u financijskim problemima. Vjerovnici nisu imali zakonsku obvezu djelovati u interesu dužnika i brzo donositi odluke u okrilju uređenog pravnog postupka i takva je tromost rezultirala sporim unovčavanjem stičajne mase, brojnim likvidacijama te u konacnici nestankom mnogih proizvodnih cijelina. Osim toga, u vrijeme prije stupanja na snagu Zakona o financijskom poslovanju provodilo se vrlo malo postupaka u kojima se stremilo prodajama dužnikovih poduzeća kao cjeline ili prihvatanju i ispunjenju stečajnih planova. Utjecaj na broj stečajnih postupaka je imala i gospodarska kriza koja je zahvatila cijelo tržiste te se upravo iz tog razloga morao uspostaviti djelotvorni pravni okvir rješavanja financijskih poteškoća insolventnih trgovачkih društava zbog čega je i uveden institut predstičajne nagodbe s kojim je zakonodavac namjeravao postići brže i učinkovitije rješavanje financijskih poteškoća društava uz razmjerne namirenje vjerovnika u hitnoj i brzoj proceduri.

Jedan od problema na koji se upućivalo tijekom primjene Zakona o financijskom poslovanju jest činjenica da je postupak predstičajne nagodbe predan u ruke upravnog tijela, nagodbene vijeća pred Financijskom agencijom kao prvostupanjskog tijela dok je o žalbama odlučivao Samostalni sektor za drugostupanjski upravni postupak pred Ministarstvom financija. Ministar financija imenovao je predsjednika i članove nagodbene vijeća i upravo se ta odredba osobito problematizirala jer članovi nagodbene vijeća nisu imali obvezu polaganja stručnog ispitista što je poslijedno dovodilo u pitanje njihovu sposobnost razumijevanja i donošenja pravilnih odluka. Praksa je kasnije pokazala da su sudovi potvrđivali pripremljene nagodbe bez ispitivanja njihove kvalitete pa tako niti realnih mogućnosti dužnika da ispunji nagodbom preuzete obveze.⁵²

⁵¹ V. Pavlović, M., Osrt na rješenje Ustavnog suda RH br. U-1-4-175/2013-PP od 27. kolovoza 2013., *Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu*, 55/4/2018., str. 791-814. te v. sažetak rješenja Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-1-1694/2017 i dr. od 2 svibnja 2018., tekst dostupan putem poveznice: <https://www.docdroid.net/rng6SwDn/sazetak-rjesenja-br-1-1-1694-2017-i-did.docx>.

⁵² Čak je i Ustavni sud Republike Hrvatske u predmetu pokrenutom ustavnom tužbom državštva COLAS HRVATSKA d.d. iz Varaždina zauzeo stav da se ne može osnovano istaćati prigovor neispravnom utvrđenju visine tražbenje vjerovnika jer se ti prigovori mogu istićati samo u žalbi protiv rješenja nagodbene vijeća, te da stoga sud u postupku utvrđenju jesu li ispunjene prepostavke za sklapanje predstičajne nagodbe ne može ocjenjivati valjanost postupka koji se provodio pred nagodbenim vijećem. V. odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, br. U-III/1616/2016.

Takvo uređenje predstičeča otvorilo je daljnju raspravu o neovisnosti i nepristranosti nagodbenog vijeća u postupcima predstičajnih nagodbi bila Republika Hrvatska vjerovnika u postupcima kako se mogla očuvati nepristranost i objektivnost pa se postavlja pitanje kako se mogla očuvati nepristranost i objektivnost nagodbenog vijeća ustanovljenog od strane Ministarstva financija.

Odgovor je teško ili nikako. Ovakvim procesnim rješenjem narušilo se pravo na poštenu suđenje zajamčeno Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i Ustavom Republike Hrvatske. Stav je Europskog suda da se korištenje izraza „sud/tribunal“ može zamčiti samo u postupku, trajnost dužnosti te postupovna jamstva.⁵³ Iako se uvođenjem navedenih mjera zakonodavac htio približiti europskim preporukama koje zagovaraju uspostavu pravnih režima koje će pružiti dužniku mogućnost oporavka poslovanja, opći je dojam da se procesnim rješenjima koje je predviđao Zakon o finansijskom poslovanju otvorio put raznim manipulacijama, među inim i zbog toga što normativno uređenje predstičajnih nagodbi prema Zakonu o finansijskom poslovanju nije uspjelo postići razgraničenje nadležnosti između izvršne vlasti, Ministarstva financija, i sudbene vlasti, tj. nadležnog Trgovačkog suda. Pri tome treba ipak uzeti u obzir činjenicu da sama intencija da se kroz jedan hibridni postupak u kojemu sudjeluju različita tijela, upravna i sudska, sklapaju predstičajne nagodbe možda i nije bila promašena, barem iz perspektive potrebe da se osigura učinkovito postupanje u predstičajnim postupcima.⁵⁴ Teško je zamisliti da bi takva učinkovitost obilježavala postupke pred sudovima. U krajnjoj liniji, još nemamo službene podatke o tome vode li se predstičajni postupci s učinkom na Stečajnom zakonu iz 2015. pred našim sudovima brzo učinkovito te na koji je način prebacivanje predstičajnih postupaka u sudsku nadležnost doprinijelo realizaciju jamstva prava na poštenu postupak. S druge strane, postoje neformalne informacije da su mnogi dužnici nedugo nakon sklapanja nagodbi prema Zakonu o finansijskom poslovanju završavali u blokadici i stečajnoj likvidaciji već nakon prvih neuspjelih realizacija poziva za plaćanje obvezu iz potvrđenih nagodbenih sporazuma. Mišljenja smo da neslužbene informacije s terena koje govore u prilog neuspješnog

provodenja niza takvih nagodbi prije svega treba staviti u kontekst loših i neprovedivih planova operativnog restrukturiranja. Nije nezamislivo i to da su postojale situacije u kojima je najveći vjerovnik nadglasseso ostale vjerovnike koji su možda predlagali neka bolja rješenja za nastavak poslovanja dužnika. O svemu je teško dobiti sasvim jasna saznanja koja bi se tada mogla analizirati i na koja bi se moglo nedvojbeno uputiti jer takve informacije u formi nekog izvještaja ili analize ne postoje, osim neslužbenih informacija koje kolaju među kolegama praktičarima.

Nedugo nakon što su se stišale kritike na račun Zakona o finansijskom poslovanju, cijeli niz problematičnih rješenja iznjeden je kroz Zakon o izvanrednoj upravi. Prinjerice, izvanrednog povjerenika i njegove zamjenike sukladno Zakonu o izvanrednoj upravi imenovan je sud, ali na prijedlog Vlade RH, nadzor nad radom povjerenika obavlja sud, ali ga sud jedino može opozvati na prijedlog Vlade RH (očito nepotrebno prekomjerno upitanje izvršne vlasti u sudske poslove iz čega proizlazi i odgovornost države za rad izvanrednog povjerenika i njegove odluke), privremeno vjerovničko vijeće imenuje sud u sastavu kako ga predloži povjerenik (postavlja se pitanje je li tako imenovano vjerovničko vijeće uopće moglo štititi interes vjerovnika u postupku izvanredne uprave), prilikom ugovaranja novog financiranja i trošenja tih sredstava potpuno je nejasno kojim su se kriterijima vodili izvanredni povjerenik i privremeno vjerovničko vijeće (ovo je širom otvorilo vrata privilegiranju nekih vjerovnika na uštiro interesa drugih), a u konačnici konceptualnu osnovu i svrhu Zakona o izvanrednoj upravi također obilježavaju nelogičnosti. Održanje poslovanja je u trenutku nastanka krize u Agrokoru bio zakonski moguće i kroz stečaj i predstičaj. Dakle, tehnički gledano ono što se ostvarivalo putem Zakona o izvanrednoj upravi potencijalno se moglo ostvariti kroz postječeći Stečajni zakon. Zanimljivo je, doduše, da se uz prijedlog za otvaranje postupka izvanredne uprave nije morao dostaviti i plan restrukturiranja, što je jedan od odlučnih faktora prilikom postavljanja zahtjeva za otvaranje predstičajnog postupka. S druge strane, proizlazi da izvanredni povjerenik može imati savjetnike za restrukturiranje iz čega protizlazi da je jedna od temeljnih zadaca povjerenika restrukturirati društvo iako o tome izrijekom u Zakonu o izvanrednoj upravi nema riječi. Sve u svemu, očito je da su ciljevi Zakona o izvanrednoj upravi bili nejasno postavljeni kao i da sam Zakon obiluje normativnim nepromišljenostima koje širom otvaraju pitanje utjecaja izvršne vlasti na odluke sudova.

Obrazlažući svoju odluku o suglasnosti Zakona o postupku izvanredne uprave s Ustavom Ustavni sud Republike Hrvatske je u bitnome

⁵³ Grbić, S., Bodul, D., Vučović, A., O položaju nagodbenog vijeća u postupcima predstičajne nagodbe iz perspektive članka 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, *Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci*, 34:1/2013., str. 471-494.

⁵⁴ U svojim tekstovima tako i slično i Uzelac, A. op. cit., također v. Jelinić, Z., op. cit. (bilj. 49).

Vlada Republike Hrvatske opravdano intervenirala u insolvenčijsko konodavstvo te da je u tom smislu bila riječ o legitimnom postupanju u javnom interesu te da Zakonom nije počinjena povreda prava vlasništva i tržišnih sloboda.⁵⁵ Makar je riječ o propisu koji obiluje rješenjima veoma upitne pravne kvaliteti, ispada da je zakonodavac u situaciji nepovoljnijih gospodarskih i finansijskih kretanja te neadekvatnog i nedjelotvornog postojecog zakonskog modela imao obvezu zaštiti ustavne vrednote te u tom smislu poduzeti sve nužne mјere gospodarske politike kako bi se otklonila opasnost i očuvala socijalna prava i socijalnu sigurnost.

Iz predmetne odluke razvidno je da u procesima tumačenja prava i različitih stanja problema moguće pristupiti na različite načine te da se pri tome može dijeliti u procesna i materijalna načela koje praksa i prava znanost redovito uzimaju kao vrijednost koju treba pod svaku cijenu štititi. Na taj način, čak i takve nepromišljene intervencije u insolvenčijsko pravo, intervencije koje dijelu u mnoga ustavna jamstva (zaštita prava vlasništva, jednakost pred zakonom te u krajnjoj liniji priznata načela stечajnog prava) mogu biti opravdane iz perspektive potrebe da se zaštiti javni interes, spriječe poremećaji u gospodarstvu i zaštiti nacionalna ekonomija.

Ovdje nije riječ samo o tome da smanjuvanje dugovanja i otpust duga, u naravi institut koji dovodi do prestanka obveze i reguliran odredbama obveznog prava, podrazumijeva kumulativnu suglasnost, dokle suglasnost objiju strana pa za pravovaljani otpust dugova nije dostatna jednostrana izjava volje.⁵⁶ U situaciji kada postoji više vjerovnika jednog duga te samo jedan od vjerovnika otpusti dug jednom dužniku, a ovaj se s tim suglaši, dug će prestatи samo u dijelu tražbina koje pripadaju tom vjerovniku jer ne smije neki od survjerovnika bez suglasnosti ostalih pogoršati njihov položaj.⁵⁷ Kada govorimo o potraživanjima govorimo o pravu vlasništva koje predstavlja ustavno jamstvo pa nije moguće niti dopušteno dijeliti u pravo vlasništva jedne strane ukoliko se ona s time ne usuglaši. Međutim, vidjeli smo da pravila predstecajnih, odnosno kako su se prije, možda i pravilnije nazivale – prisilnih nagodbi dopuštaju različita odstupanja od temeljnih odrednica ugovornog prava i zaštite prava vlasništva pod egidom nekih viših ciljeva i potreba. Još je davne 1935. godine

Vrhovni sud Sjedinjenih Američkih Država u odluci u predmetu Rock Island priznao pravo Kongresu da donosi propise iz domene stечajnog prava koji će dopuštati odstupanje od temeljnih ugovornih postulata, samim time i okosnice američke ekonomije i društva, pa tako i propise koji dopuštaju da jedna skupina vjerovnika može nadglasti drugu, manju skupinu.⁵⁸ Iz svega se može zaključiti da kada se donosi odluka kojom se prisiljava manjinske vjerovnike da prihvate plan finansijskog restrukturiranja ne treba uzeti da je riječ o nepoštenom postupanju i povredi prava vlasništva jer predviđanje takve opcije u zakonskom tekstu jednoставno zantijeva od svakog pojedinca da se podvigne donesenoj odluci za opće dobro.⁵⁹ U tom smislu, nije nikakva novost u svijetu ustavnog prava tumačiti prisilne nagodbe i nagodbama prihvaćena finansijska restrukturiranja kao procese koji nisu suprotni osnovnim postulatima ugovornog prava, samim time i temelju tržišnih odnosa jer javni interes, interes države i njezine ekonomije uvijek odnosi prevagu nad spomenutim pravima, čime ona postaju obezvrijedena i kao takva upitne pravne snage i karaktera.

Primjedbe da hrvatski propisi iz domene insolvenčnog prava, napose Zakon o finansijskom poslovanju i Zakon o izvanrednoj upravi obiluju lošim i nepromišljenim normativnim rješenjima te da su mnoga rješenja bila veoma upitne ustavnosti uglavnom odgovaraju istini. Teško je oteti se pojmu kako je malo ili nimalo pažnje posvećeno temeljnoj činjenici da već sama bit tih postupaka čiji je primarni cilj finansijsko restrukturiranje radi redukcije dugova ustavnopravno problematična do te mјere da sve druge primjedbe poput prava na nezavisan i nepristran tribunal, mogućnosti djelotvornog sudjelovanja u postupku, prava na jednakost pred zakonom i slično predstavljaju probleme iz „drugog plana.“ Međutim, čak i u takvim okolnostima izuzetno je važno stremiti implementaciji takvih zakonskih rješenja koja neće rezultirati odsustvom adekvatnih jamstava za vjerovnike, kršiti njihovo pravo na jednakost na tržištu i općenito vrijedati pravo na pošten postupak. U protivnom dolaze u pitanje mnoge druge ustanove i pravne vrednote kao što su pravo na pravnu sigurnost, vladavina prava i dr.

⁵⁵ V. sažetak odluke Ustavnog suda RH broj: U-1-1694/2017 i dr. od 2. svibnja 2018.

⁵⁶ V. čl. 203. i d. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/2005, 41/2008, 125/2011, 78/2015, 29/2018) te komentar relevantne odredbe u Gorenč, V. et. al., Komentar Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 307.

⁵⁷ Gorenč, V. et. al., Komentar Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, Zagreb, 2004., str. 308.

IV. ZAKLJUČAK

Tешко je predviđeti kako će se razvijati gospodarska i ekonomска situacija u Republici Hrvatskoj nakon postupnog uklanjanja ograničenja koja su uvedena radi odgovora na pandemiju korona virusa. Izvjesno je da mnogi gospodarski subjekti neće biti u stanju nastaviti svoje poslovanje bez provedbe različitih oblika finansijskog restrukturiranja i sanacije, u čemu će imasavim sigurno, posebno kada je riječ o velikim proizvodnim subjektima, asistirati i država s otpisom poreznih i brojnih parafiskalnih davanja i na druge načine. Međutim finansijski reinženjering i otpisi dugova su često nedostatne mјere za izlazak iz krize. Treba uzeti da je prvenstveno riječ o podlozi za provođenje cijelog niza operativnih mјera kojima se funkcionalizira djelatnost poduzeća i eliminiraju jalovi troškovi. Upravo kada je riječ o operativnom restrukturiranju nužno je da se na normativnoj razini uređe pitanje tko mogu biti ljudi i pravne osobe koje će davati ocjene o provedbi planova operativnog restrukturiranja i koje kvalifikacije oni moraju imati. Nelogično je i neživotno na životu ostavljati subjekte koji čak i kada se implementiraju sve mјere finansijskog i operativnog restrukturiranja nemaju tržišni potencijal i gospodarsku budućnost. U takvoj situaciji na računovodstvenoj razini dolazi do određenih prekrižavanja i umjetnog povećanja likvidnosti, međutim upitni su konacični učincici takvih mјera i rješenja zato što realitet u vidu konkurentnosti i tržišnog aspekta nekog sektora poslovanja na kraju uvijek odnose prevagu nad mjerama koje pomažu da se neki gospodarski subjekt samo privremeno održi na životu. Dostupnost novog financiranja je također mјera koja može pomoći u restrukturiranju subjekata za koje se procjenjuje da imaju tržiste i budućnost.

Protekla iskustva o reformskih zahvatima u hrvatsko insolvenčijsko pravo sugeriraju da se različiti pravni zahvati, čak i ukoliko se njima ozbiljno dira u ustavna i druga jamstva mogu lako opravdati iz pozicije javnog interesa i interesa očuvanja ekonomiske aktivnosti. To nije dobro jer se time obezvređuje pravo i neki njegovi ključni instituti, ali je malo izgledno da će se u vremenu kriza po tom pitanju nešto bitno promijeniti iako ne treba zanemariti mogućnost evolucije u stavovima.

Također, važno je spoznati da su neka od prošlih rješenja bila dosudova na izvansudska nagodbena vijeća bilo je na tragu dobrog rješenja i preporuka europskih tijela. Sudovi očigledno nisu u stanju predstecajne postupke provoditi brzo i učinkovito i u budućnosti po tom pitanju ne treba očekivati značajnije iskorake što ne znači da sudovi ne trebaju ostati tijelo

koje će na kraju provjeravati i potvrđivati postignute nagodbe. U takvim okolnostima zakonodavac mora povesti računa o osiguranju jamstva poštenog postupka na svim razinama kao i pružiti jamstvo da se u prava preglasanih vjerovnika neće dirati bez provođenja kvalitetnih analiza o tome imali uopće gospodarski subjekt realnu šansu za oporavak. Refinanciranje dugova i finansijsko restrukturiranje je uviјek uputnije provoditi u poduzećima koja imaju budućnost i za koja se osnovano može pretpostaviti da će tržišno preživjeti.

LITERATURA

- Barbić, J., Preustroj, Zbornik radova „Novo ovršno i stečajno pravo“, Barbić, J. et. al. (eds.), Organizator, Zagreb, 1996., str. 251 i d. ((251-279).)
- Bartulović, Ž., Bodul, D., Vuković, A., Pravnopovijesni i poredbenopravni prikaz razvoja stečajnjog postupka, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, v. 34/2/2013., str. 922 i d. (911-939).
- Commission Recommendation on a New Approach to Business Failure and Insolvency od 12. ožujka 2014. godine (SWD(2014) 61 final, Čuvetljak, J., Komentar Stečajnjog zakona, Narodne novine, Zagreb, 2018., Dahlgreen, J., Brown, S., McCormack, G., et. al., Study on a new approach to business failure and insolvency, Comparative legal analysis of the Member States' relevant provisions and practices, str. 133 i d., dokument dostupan putem poveznice na adresi: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3eb2f832-47f3-11e6-9c64-01aa75ed71a1/language-en>.
- Dika, M., O ustanovnosti pravnog uređenja instituta predstecajne nagodbe, Hrvatsko insolvenčijsko pravo : Okrugli stol održan 14. studenoga 2013. u palači Akademije u Zagrebu, Barbic, J. (eds.), 23:2014., str. 51-68.
- E. Čulinović-Herc, A. Zubović, M. Braut Filipović, The preventive restructuring of companies in difficulties – one-size-fits-all or tailor made solutions?; Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, br. 4 (poseban broj), (2018), str. 1447-1478
- Garašić, J., Izmjene i dopuna Stečajnjog zakona iz 2012. motivirane institutom predstecajne nagodbe, u Hrvatsko insolvenčijsko pravo, Zbornik radova s okruglog stola održanog 14. studenog 2013. u palači Akademije u

Zagrebu, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2014., str.21-51.
Gorenc, V. et. al., Komentar Zakona o obveznim odnosima, Narodne novine, Zagreb, 2004.,
Jelinić, Z., Fighting recession at the expense of access to justice - the case of Croatian financial operations and pre-bankruptcy settlements act, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, 38:1/2017., str. 223-242
Konačni prijedlog Zakona o financijskom poslovanju i predstičajnoj nagodbi, rujan 2012. (PZE 138)

McCormack, G., Reforming the European Insolvency Regulation: A Legal and Policy Perspective, Journal of Private International Law, Vol. 10:1/2004.Ž
Pavlović, M., Osvrт na rješenje Ustavnog suda RH br. U-I-4175/2013-PP od 27. kolovoza 2013., Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, 55:4/2018., str. 791-814.

Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o okvirima za preventivno restrukturiranja, pružanju druge prilike i mjerama za povećanje učinkovitosti restrukturiranja i postupaka u pogledu nesovjetnosti i razriješenja te izmjeni Direktive 2012/30/EU, COM/2016/0723 final, str. 2.
Spannau, E., A Short History of Chapter 11: Model for a Bankrupt Economy, EIR Volume 29/3, 2002.

Šurlan, P.; Biro, Z., Zakon o primudnom poravnjanju i stečaju sa objašnjenjima i sudskom praksom, Drugo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Savremena administracija, Beograd, 1970.,

Uzelac, A., Je li uređenje predstičajnog postupka u Republici Hrvatskoj bilo sukladno s ustavom? Post festum analiza više neriješenih procesnih i ustavnih problema, Izbrani vidiki ustavnega, civilnega i gospodarskoga prava : *liber amicorum* Lojze Ude, autori Nina Betetto et al., Ljubljana, 2016., str. 535-574.

V. Brkanić, V., Revizorski aspekti postupka predstičajne nagodbe, Hrvatsko indolencijsko pravo, okrugli stol održan 14. studenog 2013. u palači Akademije u Zagrebu, Zagreb 2014., str. 81-99.
Wessels, B. et. al, Rescue of Business in Insolvency Law, European Law Institute 2017.

Zakonski tekstovi i sudske odluke.

Zvonimir Jelinić, Maja Anić, Vedran Božić

THEORETICAL ASPECTS OF RESTRUCTURING WITHIN INSOLVENCY PROCEEDINGS IN CROATIAN LAW

SUMMARY

If we consider that financial and operative restructuring with the consent of creditors in standardized proceedings in America have come to existence in the 2nd half of 19th century we might say that both insolvency and restructuring are not unexplored areas of law. However, some issues have not been adequately commented. Therefore, at the heart of this paper is a discussion about restructuring within different kinds of insolvency proceedings in Croatian legal system. A special emphasis is put on theoretical foundations of restructuring. To be successful and have genuine capacity to save troubled businesses it is necessary to make clear what restructuring means and how it should be regulated. Allowing restructuring within insolvency proceedings together with automatic stay which is one of its most prominent features, just to briefly escape from the inevitable - bankruptcy and sale of the debtor's assets in liquidation proceedings is unreasonable and wrong. Therefore, it is of utmost importance to assure that consented restructuring plans are capable of being truly implemented.

Keywords: restructuring, reorganization, insolvency proceedings, pre-bankruptcy, settlement, contractual relations, constitutional implications

Napomena. ovaj engl. sažetak autora je.